

На основу члана 13. Закона о подстицајима у пољопривреди и руралном развоју („Службени гласник РС“, број 10/13, 142/14, 103/15 и 101/16) и члана 32. став 1. тачка 4. Закона о локалној самоуправи („Службени гласник РС“, број 129/2007), члана 7. Одлуке о оснивању Буџетског фонда за развој пољопривреде општине Сврљиг («Сл. гласник града Ниша» бр. 60/2010) и предлога Радног тела Фонда за развој пољопривреде општине Сврљиг, уз предходно прибављену сагласност Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде Републике Србије, број _____ од _____.2025. године, и сагласности Општинског већа Општине Сврљиг број _____ од _____.2025. године, Општинска управа доноси

ПРОГРАМ ПОДРШКЕ ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ПОЉОПРИВРЕДНЕ ПОЛИТИКЕ И ПОЛИТИКЕ РУРАЛНОГ РАЗВОЈА ЗА ОПШТИНУ СВРЉИГ ЗА 2025.ГОДИНУ

I. ОПШТЕ ИНФОРМАЦИЈЕ И ТАБЕЛАРНИ ПРИКАЗ ПЛАНИРАНИХ МЕРА

Анализа постојећег стања

Географске и административне карактеристике: Општина Сврљиг се простире на 497 км² и смештена је у сврљишкој котлини коју пресеца река Сврљишки Тимок. Општину чине 38 села и општински центар Сврљиг. По конфигурацији терена, подручје општине Сврљиг је брдско планинског типа у коме висија заузима готово 70% територије. Равничарски део се простире дуж слива реке Сврљишки Тимок. Према савремено административно-територијалној подели она припада Нишавском округу. Једна од водећих привредних грана у Сврљигу је пољопривреда. Брдско планинско подручје овог краја има одличне предуслове за сточарску производњу, као и за одређене врсте воћака. Препознатљивост овог подручја потиче управо из пољопривредне производње за коју је карактеристичан узгој оваца сврљишког соја (сврљишко јагње) и производа од млека (сира, качкаваља, белмужа и сл.

Природни услови и животна средина: Клима и географски чиниоци: По конфигурацији терена, подручје општине Сврљиг је брдско-планинског типа, у коме висија заузима готово 70% територије. Равничарски део се простире дуж слива реке Сврљишки Тимок. Клима на територији општине је умерено-континентална, са просечном минималном температуром од -9°Ц, просечном максималном температуром од 24°Ц и годишњим просеком падавина од 990мм. 1.1.2.2. Земљиште Подручје општине Сврљиг простире се на површини од 49700 ха. Од ове површине пољопривредно земљиште заузима 32600 ха или 65,5%, шума 15200 ха или 30,5% и неплодно земљиште 1900 ха или 4%. Од укупне површине пољопривредног земљишта, оранице и баште заузимају 14381 ха или 44,5% и на њима се узгаја углавном жито (6060 ха) и крмно биље (5942 ха) док се на 950 ха узгаја повртно биље и на занемарљивих 4 ха индустријско биље. Остатак пољопривредног земљишта чине пашњаци (11046 ха), ливаде (5554 ха), воћњаци (1013 ха) и виногради (121 ха). Ови подаци указују на запостављеност природних потенцијала сврљишког краја и занемаривање пољопривредних култура које одговарају природном амбијенту општине. Уситњени поседе отежавају и угрожавају експлоатацију земљишта и његову еколошку заштиту. 77% пољопривредних површина (око 25000 ха) је у приватној својини породичних газдинстава. Приватном својином земљишта газдује 5500 домаћинстава, што по једном домаћинству износи око 4 ха. За воћарску производњу постоје изванредни земљишни услови. Конфигурација земљишта је већим делом брежуљкаста до брдско планинска. Плитак и растресит педолошки покривач, неправилна обрада земљишта, лош избор пољопривредних култура довели су до ерозије земљишта. Према количини падавина (990мм), подручје општине Сврљиг може да се сврста у субхумидно подручје. Неконтролисаним уношењем одређених минералних ђубрива квари се структура земљишта као и хемијски састав земљишта што се одражава на повећање киселости земљишта (повећањем фосфорне киселине у земљишту). Велика и неконтролисана употреба хемијских средстава за заштиту биља и хербицида додатно загађују земљиште, водотокове, једном речју животну средину. Поједини пестициди остају и разлажу се по неколико година у земљишту. Неправилном употребом хербицида мењамо биљну флору што се и те како одражава на квалитет и загађеност земљишта.

Стање и трендови у руралном подручју

Демографске карактеристике и трендови: Број становника на територији општине Сврљиг, према попису становништва из 2022. године, износи 10891. Процент сеоског становништва у односу на укупан број становника је 47%. Уз негативан природни прираштај, последњих година се запажа појава да се миграције млађих категорија становништва из Сврљига, који се исељавају у веће градске центре (Ниш, Београд и сл). Последњи попис је показао да у општини Сврљиг постоји 4374 домаћинства што је у односу на 2011. годину, када их је било 5446, мање за 1072 домаћинства.

Диверзификација руралне економије: Мала и средња предузећа Опште карактеристике МСП општине Сврљиг су: • остварење физичког обима производње испод планираног као и низак степен искоришћености производних капацитета, • ниска ангажованост радне снаге у процесу производње као и несклад у броју стварно упослених и радно ангажованих радника и • организациони проблеми. Разлози оваквог стања су бројни, али се пре свега истичу: • ограничена могућност производње и реализације како на домаћем тако и на иностраном тржишту, • недостатак потребних обртних средстава, • велика презадуженост предузећа и лоша текућа ликвидност, • застарелост опреме и технологије, • поремећени међуљудски односи и честе кадровске промене. Велики број предузећа регистрован је за обављање више различитих врста делатности, тако да строга класификација по делатностима није могућа. Учешће приватних предузећа у сектору средњих предузећа је недовољно, нарочито са становишта потребе за изменом привредне структуре и преузимања вишкова запослених. Број малих предузећа треба повећати, посебно због усмерености приватних предузећа у области са релативно малим и брзим обртом капитала, мањим ризиком и малим бројем ангажованих радника. Од туристичких развојних потенцијала у општини Сврљиг постоје услови за развој руралног, излетничког, ловног туризма, као и туризма везаног за организацију манифестација. У оквиру руралног туризма неопходно је организовати едукације и извршити попис и категоризацију смештаја домаћинства заинтересованих за развој туризма. У области излетничког туризма општина Сврљиг поседује на својој територији 3 пећине: Преконошка, Попшичка и пећина "Самар" у Копајкошари. Од манифестација које се могу ставити у функцију развоја туризма су: - Белмужијада (2024. - око 35 хиљада посетилаца) - Сабор гајдаша - Видовдански турнир у малом фудбалу - Дечији фестивал.

Рурална инфраструктура: Општина Сврљиг, поред самог града Сврљига, има још 38 насељених места. Приватни објекти су преовлађујући тип становања, углавном приватни стамбени објекти, куће и мали број стамбених зграда. Значајан број људи живи у неадекватним условим становања. С обзиром на број насеља на територији општине Сврљиг, велики је проблем решити инфраструктурне проблеме на целом подручју, нарочито у брдско-планинским насељима. У граду Сврљигу (где живи већи број становника), нема превише изражених проблема у погледу путне мреже, снабдевања електричном струјом и телефонских прикључака, али у селима далеко од града постоје путни правци који нису асфалтирани, а има села код којих је напон струје веома слаб и не може да задовољи потребе становништва. Општину поред административног центра чине још 38 насеља, и то: 1. Белоиње 2. Бурдимо 3. Бучум 4. Варош 5. Влахово 6. Галибабинац 7. Гојмановац 8. Грбавче 9. Гулијан 10. Гушевац 11. Давидовац 12. Драјинац 13. Ђуринац 14. Жељево 15. Извор 16. Копајкошара 17. Лабуково 18. Лалинац 19. Лозан 20. Луково 21. Манојлица 22. Мерцелат 23. Мечји До 24. Нишевац 25. Околиште 26. Округлица 27. Палилула 28. Периш 29. Пирковац 30. Плужина 31. Попшица 32. Преконога 33. Радмировац 34. Рибаре 35. Сливје 36. Тијовац 37. Црнољевица 38. Шљивовик Села су разуђена, тако да је око трећине сеоских насеља удаљено преко 20 км од Сврљига, и са општинским центром повезана су путном мрежом. Од 155 км путева, око 85 км је асфалтирано.

Показатељи развоја пољопривреде

Пољопривредно земљиште: Највећи део земљишта је под шумом и пашњацима. Земљишта су слабог квалитета (VII и VIII бонитетна класа)(ливаде и пашњаци и заступљено је сточарство). на индивидуалном сектору се обрађује 11 320 ха пољопривредног земљишта у 3467 пољопривредно

газдинство и то: -до 1 ха обрађује 674 пољопривредно газдинству у укупној површини од 463 ха. -од 1-2 ха обрађује 841 пољопривредних газдинстава у укупној површини од 1264 ха. -од 2-5 ха обрађује 1342 пољопривредних газдинстава у укупној површини од 4304 ха. -од 5-10 ха обрађује 391 пољопривредних газдинстава у укупној површини од 2527 ха. -од 10-20 ха обрађује 219 пољопривредних газдинстава у укупној површини од 2 762 ха Представљање пољопривредног земљишта по категоријама: -њиве : 15514,1377 ха -вртови: 74,8304 ха - воћњаци: 785,9937 ха -виногради: 338,3084 ха -ливаде: 4839,9056 ха -пашњаци: 9770,2025 ха УКУПНО: 31323,3783 ха На пољопривредном земљишту у општини Сврљиг не постоје канали за наводњавање и одводњавање. Укупно пољопривредно земљиште које се наводњава на подручју општине је свега 50 ха, од чега 40 ха чине оранице и баште, 9 ха воћњаци и 1 ха ливада, а наводњавање обавља 617 пољ.газдинстава. На територији општине Сврљиг, налази се 6969,3117 ха државног пољопривредног земљишта.

Вишегодишњи засади: Сврљички крај поред изузетне погодносци за сточарство располаже и добрим потенцијалима за организовање воћарске производње. Под воћем се налази 672 ха, од чега 405 ха је под екстензивним гајењем до је 265 ха плантажно гајено. Под виноградима је свега 37 ха. Структура згушљености воћних врсти је: - јабуке 48 ха, -крушке 20 ха, - брескве 3 ха, - кајсије 2 ха, - вишње 27 ха, - шљиве 515 ха, - лешници 7ха, - ораси 27 ха, - малине 1 ха, - купине 3 ха Посебно је у развоју узгој шљиве, општина преко фонда за развој пољопривреде сваке године улаже значајна средства за куповину садног материјала.

Вишегодишњи засади: Сврљички крај поред изузетне погодносци за сточарство располаже и добрим потенцијалима за организовање воћарске производње. Под воћем се налази 672 ха, од чега 405 ха је под екстензивним гајењем до је 265 ха плантажно гајено. Под виноградима је свега 37 ха. Структура згушљености воћних врсти је: - јабуке 48 ха, -крушке 20 ха, - брескве 3 ха, - кајсије 2 ха, - вишње 27 ха, - шљиве 515 ха, - лешници 7ха, - ораси 27 ха, - малине 1 ха, - купине 3 ха Посебно је у развоју узгој шљиве, општина преко фонда за развој пољопривреде сваке године улаже значајна средства за куповину садног материјала.

Сточни фонд: Сврљиг спада у једне од најпознатијих сточарских краје у Србији, посебно за узгој оваца. Сврљички сој праменке који се гајина на ширем простору источне Србије, спада у ред најквалитетнијих аутохтоних оваца. Садшње бројно стање износи нешто преко 7000 грла и последњих година је дошло до успоравања пада броја грла мерама које је предузела локална самоуправа. Међутим, постоје знатно већи потенцијали за гајење оваца како у погледу пашњачких површина, тако и у погледу расположивих смештајних капацитета. Капацитети који ма располажемо за гајење оваца се крећу за преко 31000 грла. Овце се углавном гаје због производње јагањаца који се продају у периоду март-мај. Већи произвођачи су напустили сезонску производњу јагњади и имају по три јагњења у две године. Овце и јагањци се углавном продају познатим откупљивачима и закупцима. Накупци и откупљивачи откупљују јагање од већих произвођача на кућном прагу. Значајно место за продају јагањаца представљају вашари у Сврљигу и локлана пијаца. Јагњад се углавном продају у пролеће, са три месеца старости и телесном масом до 35 кг. Уз овчарство највише се гаје грла говеда, посебно млечно говедарство тако да данас располежемо са нешто преко 900 грла говеда. Уколико посматрамо структуру коришћења пољопривредног земљишта запажамо да је највећи део ових површина ангажован за производњу сточне хране (око 60%) тако да је то добар показатељ о потенцијалима за узгој стоке. Потенцијални смештајни капацитети за говеда се крећу за око 11000 грла. У општини нема специјализованих пољопривредних газдинстава у говедарској производњи, али има значајан број произвођача са преко пет крава, односно газдинстава која су на путу специјализације ка говедарској производњи. Највећа газдинства имају 10-15 крава. Ова газдинства представљају основу развоја говедарства у будућности. Број говеда у општини је релативно мали у односу на природне предиспозиције, међутим још увек представља значајан пољопривредни потенцијал за развој.

Механизација, опрема и објекти: Структура прикључних машина указује на оријентисаност пољопривредних домаћинстава ка ратарској и сточарској производњи. Неопходан предуслов развоја пољопривредне производње у општини је модернизација пољопривредних газдинстава која се, између

осталог, огледа и у обнови постојеће и набавци нове механизације. Пољопривредна газдинства поседују објекте за држање говеда укупног капацитета 11507 грла говеда, објекте за држање свиња капацитета 14195 грла, објекте за држање кока носиља капацитета 1171974 кока и објекте за држање осталих животиња површине 32214 м². Пар газдинстава поседује објекте за сточарску производњу по модерној технологији. Неопходна је модернизација скоро свих објеката за држање стоке, као и опремање објеката савременом опремом. Газдинства су добро опремљена помоћним објектима за држање механизације и репроматеријала. Мали број газдинстава поседује добре улове за складиштење и чување стајњака. У циљу спровођења добре пољопривредне праксе, неопходно је у будућности улагати у изградњу и реконструкцију објеката за чување стајњака.

Радна снага: У општини Сврљиг је регистровано 3316 пољопривредно газдинство. На 2085 пољопривредних газдинстава живи 1-2 лица напољопривредних газдинстава. На 1099 пољопривредних газдинстава живи 3-4 лица На 130 пољопривредних газдинстава живи 5-6 лица На 2 пољопривредна газдинстава живи 7 и више лица на газдинству а У пољопривреди је ангажовано укупно 7964 лица и то: - 4488 мшкараца - 3476 жена.

Структура пољопривредних газдинстава: На индивидуалном сектору се обрађује 11 320 ха пољопривредног земљишта у 3467 пољопривредно газдинство и то: -до 1 ха обрађује 674 пољопривредно газдинству у укупној површини од 463 ха. -од 1-2 ха обрађује 841 пољопривредних газдинстава у укупној површини од 1264 ха. -од 2-5 ха обрађује 1342 пољопривредних газдинстава у укупној површини од 4304 ха. -од 5-10 ха обрађује 391 пољопривредних газдинстава у укупној површини од 2527 ха. -од 10-20 ха обрађује 219 пољопривредних газдинстава у укупној површини од 2 762 ха.

Производња пољопривредних производа: Сточарска производња је развијенија од биљне на територији општине Сврљиг, док је у биљној најразвијеније ратарство. Ратарска производња се одвија у сувом ратарењу. Сви производи из ратарске производње се утроше на самом газдинству за исхрану стоке и готово да нема тржишних вишкова. У општини Сврљиг се производња крмног биља одвија на 1955 ха, житарице 3917 ха и, кромпира на 100 ха, махунарки 58 ха.

Земљорадничке задруге и удружења пољопривредника: Један од значајних проблема у општини је недостатак економски ефикасних пољопривредних земљорадничких задруга, обзиром да старе задруге више не раде. Улога пољопривредних удружења и задруга је преузимање значајног дела послова од фармера, а у корист фармера. Успешна пољопривредна удружења у Србији и ЕУ обезбеђују финансијску самосталност и одрживост кроз пружање значајних услуга фармерима. Модерна пољопривредна удружења у наредном периоду морају обезбедити пренос стручних знања фармерима, контролу производње, могућност приступа повољним финансијским средствима, обезбеђење механизације, пољопривредних инпута по повољним ценама, регулисање откупа, прераду производа и сл. У општини ради службе за матичење стоке, као и једна ветеринска станица и две ветеринарске амбуланте које обављају ветеринарску заштиту на терену. Модерна пољопривредна инфраструктура подразумева постојање ефикасних стручних и саветодавних служби које свој рад морају заснивати на присуству у селима, и пружању квалитетних информација и услуга. Стручне и саветодавне службе су основ преноса знања и информација, и осавремењавања пољопривредне производње. Успостављање ефикасне пољопривредне инфраструктуре је један од најважнијих приоритета у руралном развоју општине Сврљиг у наредном периоду. За подршку развоју пољопривреде општина је основала Фонд за развој пољопривреде који ће регистрованим пољопривредним произвођачима пружати финансијску подршку у виду субвенција, ако и обезбеђењу кредита у сарадњи са МПШВ и Пословном банкама

Трансфер знања и информација: Наука и технологија у пољопривредној производњи су оствариле прогресиван напредак последњих деценија, а промене и иновације се дешавају таквим темпом да је пољопривредним произвођачима, уколико желе да буду конкурентни, неопходна перманентна едукација. Улога Општине у промовисању нових технологија је врло велика. Едукација и информисање

пољопривредника су неопходни у домену доступности и могућности коришћења подстицаја (од стране републичких и покрајнских органа као и средстава из пете компоненте пред-приступних фондова ЕУ - ИПАРД). Пракса је показала да је искоришћеност свих набројаних подстицајних средстава најбоља у оним срединама где су пољопривредници на време упознати са врстама и начинима остваривања подстицаја као и где постоји институционална стручно-техничка служба која пољопривредницима може да пружи саветодавно-стручну помоћ. Најефективнији начин едукације јесте упознавање са успешним примерима пољопривредне праксе у земљи и иностранству. Студијска путовања су одличан начин да се пољопривредницима директно представе нова искуства и технологије, где на лицу места могу да сагледају све користи и да поразговарају са својим колегама који примењују нова знања и искуства у својој производњи. Општина ће организовати посете пољопривредним газдинствима која примењују нове технологије, институтима, сајмовима и слично што то је нарочито важно за младе пољопривреднике. Млади пољопривредници на тај начин могу да стекну нова знања, искуства и добију нове идеје за унапређење својих газдинстава. Перманентна едукација и информисање пољопривредника је један од основних предуслова за високопродуктивну и стабилну производњу којом се остварује конкурентност пољопривредних газдинстава. Место и улога Општине је пружање логистичке подршке за спровођење обука за пољопривредне произвођаче и прижање информација о расположивим фондовима, кредитним линијама, подстицајима, иновацијама, законским решењима и свим осталим информацијама од значаја за рурални развој и унапређење пољопривреде Споредни, али не и мање важан аспект ове врсте активности је и промовисање локалних капацитета пољопривреде, прерађивачко-прехранбене индустрије и разних аспеката руралног живота и руралних активности на територији Општине Сврљиг. Општина ће у наредном периоду да логистички и финансијски потпомогне овакве активности из сопствених средстава и донаторских средстава.

Програм мера подршке за спровођење пољопривредне политике и политике руралног развоја

ТАБЕЛАРНИ ПРИКАЗ ПЛАНИРАНИХ МЕРА И ФИНАНСИЈСКИХ СРЕДСТАВА

Табела 1. Мере директних плаћања

Редни број	Назив мере	Шифра мере	Планирани буџет за текућу годину без пренетих обавеза (у РСД)	Износ постицаја по јединици мере (апсолутни износ у РСД)	Износ подстицаја по кориснику (%) (нпр. 30%, 50%, 80%)	Максимални износ подршке по кориснику (ако је дефинисан) (РСД)	Пренете обавезе
1	Регреси	100.1	200.000,00	2.000,00	0	0,00	0,00
	УКУПНО		200.000,00				

Табела 2. Мере кредитне подршке

Редни број	Назив мере	Шифра мере	Планирани буџет за текућу годину без пренетих обавеза (у РСД)	Износ постицаја по јединици мере (апсолутни износ у РСД)	Износ подстицаја по кориснику (%) (нпр. 30%, 50%, 80%)	Максимални износ подршке по кориснику (ако је дефинисан) (РСД)	Пренете обавезе
	УКУПНО		0,00				

Табела 3. Мере руралног развоја

Редни број	Назив мере	Шифра мере	Планирани буџет за текућу годину без пренетих обавеза (у РСД)	Износ подстицаја по кориснику (%) (нпр. 30%, 50%, 80%)	Максимални износ подршке по кориснику (ако је дефинисан) (РСД)	Пренете обавезе
1	Инвестиције у физичку имовину пољопривредних газдинстава	101	3.211.983,00	70	200.000,00	2.788.017,00
2	Управљање ризицима	104	241.243,00	40	50.000,00	458.757,00
3	Економске активности у циљу подизања конкурентности у смислу додавања вредности кроз прераду као и на увођење и сертификација система безбедности и квалитета хране, органских производа и производа са ознаком географског порекла на газдинствима	304	500.000,00	50	300.000,00	0,00
	УКУПНО		3.953.226,00			

Табела 4. Посебни подстицаји

Редни број	Назив мере	Шифра мере	Планирани буџет за текућу годину без пренетих обавеза (у РСД)	Износ постицаја по јединици мере (апсолутни износ у РСД)	Износ подстицаја по кориснику (%) (нпр. 30%, 50%, 80%)	Максимални износ подршке по кориснику (ако је дефинисан) (РСД)	Пренете обавезе
1	Подстицаји за промотивне активности у пољопривреди и руралном развоју	402	1.000.000,00	0,00	100	0,00	0,00
	УКУПНО		1.000.000,00				

Табела 5. Мере које нису предвиђене у оквиру мера...

Редни број	Назив мере	Шифра мере	Планирани буџет за текућу годину без пренетих обавеза (у РСД)	Износ постицаја по јединици мере (апсолутни износ у РСД)	Износ подстицаја по кориснику (%) (нпр. 30%, 50%, 80%)	Максимални износ подршке по кориснику (ако је дефинисан) (РСД)	Пренете обавезе
1	Набавка хране и ветеринраских услуга за увећање основног стадаиз сопственог подмладка	601	2.190.410,00	0,00	80	120.000,00	1.409.590,00
	УКУПНО		2.190.410,00				

Табела 6. Табеларни приказ планираних финансијских средстава

Буџет	Вредност у РСД
Укупан износ средстава из буџета АП/ЈЛС планираних за реализацију Програма подршке... (без пренетих обавеза)	7.343.636,00
Планирана средства за директна плаћања	200.000,00
Планирана средства за кредитну подршку	0,00
Планирана средства за подстицаје мерама руралног развоја	3.953.226,00
Планирана средства за посебне подстицаје	1.000.000,00
Планирана средства за мере које нису предвиђене у оквиру мера...	2.190.410,00
Пренете обавезе	4.656.364,00

Циљна група и значај промене која се очекује за кориснике: Корисници подстицајних средства Фонда за развој пољопривреде општине Сврљиг у 2025. години биће: - Регистрована пољопривредна газдинства са подручја општине Сврљиг (физичка и правна лица и предузетници) - Регистрована пољопривредна удружења, привредни субјекти и задруге који своју делатност обављају на подручју општине Сврљиг Циљ примене ових мера је: -повећање запошљавања у општини, посебно у пољопривредним делатностима, - подизање нивоа знања и финализације производње, -повећање продуктивности и конкурентности пољопривреде овог краја, - промоција производа сврљишког краја посебно производа са географским пореклом, -подизање ниова производње и квалитета производа, - подстицаји удруживања изаједничког наступа на другим тржиштима, -подстицаји задругарству, - очување задрве животне средине, -унапређење коришћења земљишта,

Информисање корисника о могућностима које пружа Програм подршке за спровођење пољопривредне политике и политике руралног развоја:Након усвајања Програма руралног развоја општине Сврљиг од стране надлежних институција расписаћемо конкурс са детаљним условима и могућностима конкурисања, као и потребном документацијом која је неопхода за остварење средства. Конкурс ће бити објављен на огласној табли општине и огласним таблама месних канцеларија на терену, веб страници општине, преко локалних медија (радио и тв), а биће и одштампани флајери са детаљним описом мера које за које може да се конкурише са потребним условима који ће се дистрибуирати свим пољопривредницима који су заинтересовани за одстваривање подстицаја. Уз ове мере одржаће се и неколико трибина у Сврљигу и селима општине Сврљиг где ће се представити програм руралног развоја за 2025. годину.

Мониторинг и евалуација: Реализација Програма не би била могућа без успостављања структуре и организације која ће координирати активности на реализацији Програма. Успешност реализације Програма зависи од свих заинтересованих страна и њиховог учешћа у њеној примени. У том смислу неопходно је успоставити ефикасан институционалних оквира на свим нивоима. Активности општинске пољопривредне службе односе се на стручне, административне и оперативне послове везане за

координисање рада свих кључних фактора у процесу реализације мера и активности из Програма као и праћење имплементације Програма, редовно информисање јавности и промовисање активности у процесу остваривања одрживог руралног развоја. Успостављена Комисија за пољопривреду и село СО Сврљиг вршиће контролу поднетих захтева на терену пре исплате новчаних средстава на рачун пољопривредног газдинства, као и да прати и контролише спровођења Програма у циљу осигурања успешне имплементације у целни.

Програм мера подршке за спровођење пољопривредне политике и политике руралног развоја

II. ОПИС ПЛАНИРАНИХ МЕРА

2.1. Назив и шифра мере: 100.1 Регреси

2.1.1. Образложење: У циљу унапређења генетике и производних особина гајених грла говеда на подручју општине Сврљиг планирана је мера подршке на субвенционисању регреса за обављање вештачког осемењавања грла говеда која се гаје на подручју општине Сврљиг. Планирана средства за финансирање ове мере у 2025. години износе 200.000,00 динара.

2.1.2. Циљеви мере: Општи циљеви: Стабилност дохотка пољопривредних газдинстава; Повећање производње; Побољшање продуктивности и квалитета производа; Смањење трошкова производње; Унапређење техничко-технолошке опремљености; Одрживо управљања ресурсима и заштите животне средине; Раст конкурентности уз прилагођавање захтевима домаћег и иностраног тржишта; Усклађивање са правилима ЕУ, њеним стандардима, политикама и праксама. Специфични циљеви по секторима: - генетско унапређење гајених грла говеда на подручју општине Сврљиг.

2.1.3. Веза мере са националним програмима за рурални развој и пољопривреду: Није применљиво јер национални програм руралног развоја није усвојен.

2.1.4. Крајњи корисници: Корисници су физичка лица регистрована у Регистру пољопривредних газдинстава у складу са Законом о пољопривреди и руралном развоју.

2.1.5. Економска одрживост: Подносилац захтева не мора да докаже економску одрживост инвестиције у 2025. години кроз бизнис план.

2.1.6. Општи критеријуми за кориснике: Корисник мора да: - Да је уписан у Регистар пољопривредних газдинстава у складу са Правилником о начину и условима уписа и вођења регистра пољопривредних газдинстава на подручју општине Сврљиг, - За инвестиције за коју подноси захтев, не сме користити подстицаје по неком другом основу (субвенције, подстицаји, донације) односно да иста инвестиција није предмет другог поступка за коришћење подстицаја, - Нема доспеле обавезе по раније одобреним захтевима финансираним од стране локалне самоуправе; - Корисник мора да је измирио доспеле јавне дацбине.

2.1.7. Специфични критеријуми: Нема.

2.1.8. Листа инвестиција у оквиру мере:

Шифра инвестиције	Назив инвестиције
100.1.1	Регрес за репродуктивни материјал (вештачко осемењавање)

2.1.9. Критеријуми селекције:

Редни број	Тип критеријума за избор	Да/Не	Бодови
1	Није планирано рангирање односно селекција корисника. Захтеви се решавају до утрошка планираних средстава по редоследу пријему захтева.		

2.1.10. Интензитет помоћи: Регрес за вештачко осемењавање музних грла говеда са подручја општине Сврљиг и то: за прво осемењавање 2000 дин/грлу.

2.1.11. Индикатори/показатељи:

Редни број	Назив показатеља
1	Број осемењених грла.

2.1.12. Административна процедура: ЈЛС ће објавити конкурс-позив за подношење захтева и рокове за подношење захтева. ЈЛС ће спровести широку кампању информисања потенцијалних корисника. Достављени захтеви ће бити административно проверени од стране органа локалне самоуправе у смислу комплетности, административне усаглашености и прихватљивости. Захтеви који испуњавају услове и прихватљиви су, биће финансирани до висине средстава према позиву за подношење захтева. Захтеви се подносе од стране корисника на обрасцима у складу са условима који су прописани од стране

Општинске управе Сврљиг. Детаљне административне провере се спроводе пре одобравања захтева ради утврђивања да ли је потпун, поднет на време и да ли су услови за одобравање захтева испуњени. Захтеви који стигну комплетни, благовремено и у складу са условима ће бити прегледани по редоследу њиховог пристизања. Од момента када је захтев комплетан рачуна се датум пријема захтева. Исплата захтева ће се вршити до утрошка планираних средстава по редоследу пристизања. После административне контроле биће донета решења и извршен пренос средстава на наменски рачун корисника. Захтеви за подстицаје, заједно са другим траженим документима, подноси се Општинској управи Сврљиг до датума који ће бити објављен у Конкурсу за коришћење средстава у 2025. години, за грла осемењена у 2025. години, односно и за грла осемењена од након 15.11.2024.године када је затворен предходни конкурс.

2.2. Назив и шифра мере: 101 Инвестиције у физичку имовину пољопривредних газдинстава

2.2.1. Образложење: Планирана средства за финансирање ове мере у 2025. години износе 3.211.983,00 динара, а пренета средства из 2024. године износе 2.788.017,00 динара. Техничко- технолошка опремљеност пољопривредног сектора захтева значајније инвестиције у модернизацију производње пољопривредних газдинстава, као и опрему, технологију и јачање производног ланца. У складу са Стратегијом пољопривреде и руралног развоја 2014-2024. највећи део буџетских средстава је управо намењен расту конкурентности. Мера инвестиције у физичка средства пољопривредних газдинстава подржава мала и средња пољопривредна газдинства у циљу унапређења процеса производње, продуктивности, конкурентности као и технолошког оспособљавања газдинстава у складу са ЕУ стандардима, а све ради постизања веће економске ефикасности, веће оријентисаности ка тржишту и дугорочне одрживости. Преглед по секторима: Сектор: Млеко Сектором доминирају мали проивођачи, одрживе и делимично одрживе фарме. Општи проблем предствља низак ниво квалитета произведеног млека и низак ниво производње по крави, што доводи до непрофитабилног пословања произвођача. Више од 70% породичних газдинстава држи до 3 музне краве што резултира ниским нивоом количине и квалитета млека. Више од 75% сировог млека испорученог млекарима још не испуњава стандарде ЕУ. Веће фарме се суочавају са лошом технологијом у исхрани животиња, недостатком напредног генетског узгоја и лошим условима држања стоке. Такође, велики проблем представља правилан начин складиштења и правилна дистрибуција течног и чврстог стајњака. Побољшање начина складиштења и хлађења млека, као и развој производа са додатом вредношћу су начини на који се може побољшати конкурентност и квалитет производа. Сектор: Месо Сектор говедарства карактерише непостојање великих товних фарми и велики број релативно малих мешовитих фарми које производе млеко и месо. Постојеће стање у сектору указује на пад сточарске производње. Сектором доминира велики број газдинстава са ниским интензитетом производње који желе да унапреде и побољшају квалитет сточарских производа, специјализују се у производњи меса са фокусом на гајење свиња, говеда и оваца, као и да побољшају продуктивност и конзистентност у производњи. Фарме које производе месо нису специјализоване, не користе правилно пашњаке и квалитет коришћене сточне хране није задовољавајући. Такође, неодговарајућа је технологија исхране као и услови смештаја животиња. Интервенције у оквиру ове мере ће бити усмерене на подршку сектору како би се задовољили национални прописи и како би се приближили стандардима ЕУ у области добробити животиња и животне средине. Сектор: Воће, грожђе и поврће Иако ова газдинства карактерише специјализована производња, кључни проблем овог сектора је уситњеност поседа. Просечна површина парцеле на подручју општине се креће 0,17 ха, а просечан посед по газдинству око 2,6 ха. Такође, високи трошкови производње и немогућност утицаја на цене у ланцу исхране доводе до ниског нивоа профита, а самим тим и до немогућности инвестирања у нове капацитете. Низак степен образовања и стручне оспособљености ствара потешкоће када је реч о правилној употреби савремене опреме и коришћењу инпута, сортирању, паковању и складиштењу, примени савремених метода за наводњавање, што резултира проблемом у ланцу прераде воћа, грожђа и поврћа обзиром да фабрике не добијају довољне количине високо квалитетних производа. Сектор: Остали усеви (житарице, индустријско и лековито биље) Према секторској анализи, приноси усева у Србији су знатно нижи него у већини земаља ЕУ услед ограничене употребе минералих ђубрива и сертификованог садног материјала. Српски пољопривредници користе мање од половине потребне количине минералног ђубрива у односу на

пољопривреднике у развијеним земљама, углавном због недостатка финансијских средстава, технолошке заосталости и неефикасног система трансфера технологије. Уз житарице, ово подручје је богато и смаониклим лековитим биљем за шта постоје и прерадни капацитети. Последњих година се све више значаја придаје плантажном гајењу лековитог и инудтсријског биља за познатог купца чиме се шире површине под оваквим засадима. Пољопривредници на овај начин остварују веће приходе по јединици површине, међутим потребно је извршити како техничко-технолошког опремања ових пољопривредника и подрзање знања из ових области. Сектор: Пчеларство Пчеларство представља малу, али изузетно атрактивну пољопривредну делатност, која последњих година почиње да се тржишно усмерава у правцу прихватања услова и стандарда ЕУ. Посебно је значајно да сврљишки пчелари поседују преко 6000 пчелињих друштава. Структура је различита, ипак треба истаћи чињеницу да један од највећих пчелара у Србији је из Сврљига и он поседује преко 1200 пчелињих друштава.

2.2.2. Циљеви мере: Општи циљеви: Стабилност дохотка пољопривредних газдинстава; Повећање производње; Побољшање продуктивности и квалитета производа; Смањење трошкова производње; Унапређење техничко-технолошке опремљености; Одрживо управљања ресурсима и заштите животне средине; Раст конкурентности уз прилагођавање захтевима домаћег и иностраног тржишта; Усклађивање са правилима ЕУ, њеним стандардима, политикама и праксама. Специфични циљеви по секторима: Сектор: Млеко - Повећање ефикасности, конкурентности и одрживости производње млека путем циљаних инвестиција на малим и средњим газдинствима; Повећање квалитета млека, нарочито у микробиолошком погледу (смањење броја бактерија и соматских ћелија); Усвајање добре пољопривредне праксе, као и прилагођавање производа захтевима савременог тржишта; Достизање стандарда у области добробити и здравља животиња, хигијене и заштите животне средине; Унапређење производне инфраструктура и опреме. Сектор: Месо - Повећање ефикасности, конкурентности и одрживости производње меса на малим и средњим газдинствима (говеда, овце и крмаче/прасад); Унапређење квалитета меса говеда (систем крава-теле), коза, оваца и прасади у складу са националним ветеринарским стандардима; Достизање стандарда у области добробити и здравља животиња, хигијене и заштите животне средине; Побољшање квалитета и конзистентности производње кроз инвестиције у опрему и објекте. Сектор: Воће, грожђе и поврће - Успостављање нових производних линија и обнављање Штампано из платформе за програме подршке АП/ЈЛС: 29.01.2024 11:08:58 - страна 13/29 постојеће производње; Повећање површина у заштићеном и полузаштићеном простору; Побољшање квалитета машина и опреме ради смањења губитака након бербе; Побољшање складишних капацитета за воће, грожђе и поврће; Повећање површина под интензивним засадима; Повећање наводњаваних површина системом кап по кап; Повећање броја произвођача који производе вино са географским пореклом. Сектор: Остали усеви (житарице, индустријско и леко биље) - Унапређење стања механизације

на газдинствима; Побољшање складишних капацитета; Раст извоза житарица и индустријског биља; Повећање наводњаваних површина системом кап по кап; Сектор: Пчеларство - Повећање производње пчеларских производа; Повећање прихода у домаћинствима која се баве пчеларском производњом; Повећање степена запослености у сектору; Достизање стандарда у области заштите животне средине

2.2.3. Веза мере са националним програмима за рурални развој и пољопривреду: Није применљиво јер национални програм руралног развоја није усвојен.

2.2.4. Крајњи корисници: Крајњи корисници су физичка лица (укључујући предузетнике), и правна лица (земљорадничке задруге) регистрована у Регистру пољопривредних газдинстава у складу са Законом о пољопривреди и руралном развоју

2.2.5. Економска одрживост: Подносилац захтева не мора да докаже економску одрживост инвестиције у 2025. години кроз бизнис план.

2.2.6. Општи критеријуми за кориснике: Да је уписан у Регистар пољопривредних газдинстава у складу са Правилником о начину и условима уписа и вођења регистра пољопривредних газдинстава на општине Сврљиг, - За инвестиције за коју подноси захтев, не сме користити подстицаје по неком другом основу (субвенције, подстицаји, донације) односно да иста инвестиција није предмет другог поступка за коришћење подстицаја, осим подстицаја у складу са посебним прописима којима се уређује кредитна подршка регистрованим газдинствима, - Нема доспеле обавезе по раније одобреним захтевима

финансираним од стране локалне самоуправе; - Корисник мора да је измирио доспеле јавне дацбине ЈЛС; - У случају када корисник није власник катастарских парцела и објеката који су предмет инвестиције за коју се подноси захтев, неопходно је да на њима имају право закупа, односно коришћења на основу уговора закљученог са закуподавцем физичким лицем или министарством надлежним за послове пољопривреде на период закупа односно коришћења од најамне пет година почев од календарске године за коју се подноси захтев за коришћење подстицаја, - Наменски користи и не отуђи нити да другом лицу на коришћење инвестицију која је предмет захтева у периоду од три године од дана набавке опреме, машина и механизације, односно изградње објеката, - Уколико је корисник правно лице (земљорадничка задруга) мора бити у активном статусу и уписано у регистар привредних субјеката.

2.2.7. Специфични критеријуми: Сектор млека • Пољопривредна газдинства која имају до 29 крава на крају инвестиције; • Нема посебних критеријума за улагање у сектору млека за козе и овце. Сектор меса • Пољопривредна газдинства која имају до 29 грла говеда и / или 199 грла оваца и /или коза и / или 29 грла крмача и / или 199 товних свиња и / или 999 ђурака и / или 299 гусака и / или 4.999 бројлера на крају инвестиције. Сектор воћа • Пољопривредна газдинства са прихватљивим инвестицијама до 49.999 евра; • Пољопривредна газдинства, регистрована у Регистру произвођача садног материјала воћа, винове лозе и хмеља у складу са Законом о садном материјалу („Службени гласник РС“ бр. 18/05 и 30/10) са прихватљивим инвестицијама до 49.999 евра. Сектор поврћа • Пољопривредна газдинства са прихватљивим инвестицијама до 49.999 евра. Сектор житарица и индустријских усева • Пољопривредна газдинства која имају до 49 ha земљишта под житарицама и индустријским усевима; • Пољопривредна газдинства која имају до 1,99 ha земљишта под хмељем. Сектор јаја • Пољопривредна газдинства са укупним капацитетом објекта за максимално 4.999 кока носиља у експлоатацији на крају инвестиције. Сектор виноградарства • Пољопривредна газдинства регистрована у Виноградарском регистру у складу са Законом о вину („Службени гласник РС“, бр. 41/09 и 93/12) са највише 1,99 ha винограда на крају инвестиције; • Пољопривредна газдинства регистрована у Регистру произвођача воћа, винове лозе и садног материјала хмеља у складу са Законом о садном материјалу („Службени гласник РС“ бр. 18/05 и 30/10) са прихватљивим инвестицијама до 49.999 евра. Сектор рибарства • Пољопривредна газдинства која на крају инвестиције имају укупан капацитет производње од максимално 9,99 t рибе годишње.

2.2.8. Листа инвестиција у оквиру мере:

Шифра инвестиције	Назив инвестиције
101.1.1	Набавка квалитетних приплодних грла млечних раса: говеда, оваца и коза
101.1.10	Машине за допунску обраду земљишта
101.1.11	Машине за ђубрење земљишта
101.1.12	Машине за сетву
101.1.13	Машине за заштиту биља
101.1.14	Машине за убирање односно скидање усева
101.1.15	Машине за транспорт
101.1.17	Машине и опрема за наводњавање усева
101.1.3	Опрема за мужу, хлађење и чување млека на фарми, укључујући све елементе, материјале и инсталације
101.1.5	Машине и опрема за припрему сточне хране, за храњење и напајање животиња (млинови и блендери/мешалице за припрему сточне хране; опрема и дозатори за концентровану сточну храну; екстрактори; транспортери; микс приколице и дозатори за кабасту сточну храну; хранилице; појилице; балери; омотачи бала и комбајни за сточну храну; косилице; превртачи сена)
101.1.8	Опрема за фиксне ограде и електричне ограде за пашњаке/ливаде
101.1.9	Машине за примарну обраду земљишта
101.2.1	Набавку квалитетних приплодних грла говеда, оваца, коза и свиња које се користе за производњу меса
101.2.10	Машине за примарну обраду земљишта
101.3.2	Набавка опреме за сортирање, паковање и чување конзумних јаја
101.4.1	Подизање нових или обнављање постојећих (крчење и подизање) вишегодишњих засада воћака, хмеља и винове лозе
101.4.10	Набавка опреме и уређаја за заштиту биља и стерилизацију земљишта и супстрата при производњи у заштићеном простору
101.4.13	Набавка опреме-линија за чишћење и прање производа
101.4.16	Набавка опреме за орезивање, дробљење, сечење и уклањање остатака након резидбе воћних врста
101.4.21	Машине за ђубрење земљишта
101.4.24	Машине за заштиту биља
101.4.25	Машине за убирање односно скидање усева
101.4.3	Подизање, набавка и опремање система противградне заштите у воћњацима и вишегодишњим засадама
101.5.1	Машине за примарну обраду земљишта
101.5.10	Машине и опрема за наводњавање усева
101.6.2	Набавка опреме за пчеларство
101.6.3	Набавка возила и приколица за транспорт пчелињих друштава

2.2.9. Критеријуми селекције:

Редни број	Тип критеријума за избор	Да/Не	Бодови
1	Није планирано рангирање односно селекција корисника. Захтеви се решавају до утрошка планираних средстава по редоследу пријему захтева		

2.2.10. Интензитет помоћи: Интензитет помоћи дат у табели.

1. сектор млеко:

- 50% за механизацију и опрему, а максимално 50.000,00 динара по газдинству;
- 70% за основно стадо - за грла у стајском начину гајења максимално 80.000, динара по грлу и максимално 160.000,00 динара по газдинству;
- 50% за задруге а максимално 200.000,00 динара;

2. сектор месо:

- 50% за механизацију и опрему, а максимално 50.000,00 динара газдинство;
- 70% за основно стадо - за грла говеда у слободном начину узгоја максимално 40.000,00 динара по грлу и максимално 80.000,00 динара по газдинству, за грла оваца и коза максимално 6.000, динара по грлу и максимално 90.000,00 динара по газдинству;
- 50% за задруге а максимално 200.000,00 динара;

3. сектор воће, грожђе и поврће:

- 50% за механизацију и опрему, а максимално 50.000,00 динара по газдинству;
- 70 % за садни материјал, а максимално 100.000,00 динара по газдинству;
- 50% за задруге а максимално 200.000,00 динара;

4. остали усеви:

- 50% за механизацију и опрему, а максимално 50.000,00 динара по газдинству;

5. пчеларство:

- 50% за механизацију и опрему, а максимално 50.000,00 динара по газдинству, изузев пчелињих кошница;

2.2.11. Индикатори/показатељи:

Редни број	Назив показатеља
1	Број поднетих захтева.
2	Број газдинства која су модернизовала производњу.
3	Укупна вредност инвестиција у физичку имовину.

2.2.12. Административна процедура: Мера ће бити спроведена од стране органа локалне самоуправе. ЈЛС ће објављивити конкурс-позив за подношење захтева и рокове за подношење захтева. ЈЛС ће спровести широку кампању информисања потенцијалних корисника. Достављени захтеви ће бити административно проверени од стране органа локалне самоуправе у смислу комплетности, административне усаглашености, прихватљивости и одрживости бизнис плана/пројекта. Захтеви који испуњавају услове и прихватљиви су, биће финансирани до висине средстава према позиву за подношење захтева. Захтеви се подnose од стране корисника на обрасцима у складу са условима који су прописани од стране Општинске управе Сврљиг. Детаљне административне провере се спроводе пре одобравања захтева ради утврђивања да ли је потпун, поднет на време и да ли су услови за одобравање захтева испуњени. Захтеви који стигну комплетни, благовремено и у складу са условима Конкурса ће бити прегледани по редоследу њиховог пристизања. Даном пријема се рачуна дан подношења комплетног захтева служби на разматрање. После административне контроле, прихватљиви захтеви ће бити проверени на лицу места од стране општинске Комисије за пољопривреду и село. Са подносиоцима исправних захтева биће склопљени уговори са прецизираним правима и обавезама за кориснике средстава. Исплата ће се вршити до утрошка планираних средстава по редоследу пристизања захтева. Захтеви за подстицаје, заједно са другим траженим документима, подноси се Општинској управи Сврљиг до датума који ће бити објављен у Конкурсу за коришћење средстава у 2025. Години, само за инвестиције које су реализоване у 2025. години, осим за подизање воћњака (могу да конкуришу и воћњаци подигнути у задњем кварталу 2024. године).

2.3. Назив и шифра мере: 104 Управљање ризицима

2.3.1. Образложење: Планирана средства за финансирање ове мере у 2025. години износе 241.243.000,00

динара, а износ пренетих неисплаћених средстава из 2024. године износи 458.757,00 динара. Неповољни временски

услови и непогоде последњих година значајно погађају подручје општине Сврљиг. Смена кишних и сушних периода уз изражене ледоломе у предходним годинама су значајно умањиле приносе пољопривредних култура на овом простору. Са друге стране врло ниска свест и материјална могућност пољопривредника доводе до тога да је врло мало осигураних површина и грла стоке на овом подручју. У циљу заштите усева, плодова, вишегодишњих засада и животиња, гајених на територији општине Сврљиг, од утицаја елементарних непогода и у циљу подстицања регистрованих пољопривредних произвођача да осигуравају своју производњу планирана је мера регресирања премије осигурања од стране Фонда за развој пољопривреде општине Сврљиг.

2.3.2. Циљеви мере: Општи циљеви: Стабилност дохотка пољопривредних газдинстава; Повећање производње; Побољшање продуктивности и квалитета производа; Смањење трошкова производње; Унапређење техничко-технолошке опремљености; Одрживо управљања ресурсима и заштите животне средине; Раст конкурентности уз прилагођавање захтевима домаћег и иностраног тржишта; Усклађивање са правилима ЕУ, њеним стандардима, политикама и праксама. Специфични циљеви по секторима: - спречавање последица елементарних непогода које су све више изражене на нашем подручју.

2.3.3. Веза мере са националним програмима за рурални развој и пољопривреду: Није применљиво јер национални програм руралног развоја није усвојен.

2.3.4. Крајњи корисници: Крајњи корисници су физичка лица (укључујући предузетнике) и правна лица регистрована у Регистру пољопривредних газдинстава у складу са Законом о пољопривреди и руралном развоју.

2.3.5. Економска одрживост: Подносилац захтева не мора да докаже економску одрживост инвестиције у 2025. години кроз бизнис план.

2.3.6. Општи критеријуми за кориснике: Корисник мора да: - Да је уписан у Регистар пољопривредних газдинстава у складу са Правилником о начину и условима уписа и вођења регистра пољопривредних газдинстава на подручју општине Сврљиг, - Нема доспеле обавезе по раније одобреним захтевима финансираним од стране локалне самоуправе; - Корисник мора да је измирио доспеле јавне дацбине ЈЛС; - Уколико је корисник правно лице или предузетник мора бити у активном статусу и уписан у регистар привредних субјеката.

2.3.7. Специфични критеријуми: Нема.

2.3.8. Листа инвестиција у оквиру мере:

Шифра инвестиције	Назив инвестиције
104.3	Осигурање усева, плодова, вишегодишњих засада, расадника и животиња

2.3.9. Критеријуми селекције:

Редни број	Тип критеријума за избор	Да/Не	Бодови
1	Није планирано рангирање односно селекција корисника. Захтеви се решавају до утрошка планираних средстава по редоследу пријему захтева.		

2.3.10. Интензитет помоћи: 40% од вредности уплаћене премије осигурања без ПДВ-а, а максимално 50.000,00 динара по газдинству.

2.3.11. Индикатори/показатељи:

Редни број	Назив показатеља
1	Број осигураних газдинстава и површине усева.

2.3.12. Административна процедура: Мера ће бити спроведена од стране органа локалне самоуправе. ЈЛС ће објавити конкурс-позив за подношење захтева и рокове за подношење захтева. ЈЛС ће спровести широку кампању информисања потенцијалних корисника. Достављени захтеви ће бити административно проверени од стране органа локалне самоуправе у смислу комплетности, административне усаглашености и прихватљивости. Захтеви који испуњавају услове и прихватљиви су, биће финансирани до висине средстава према позиву за подношење захтева. Захтеви се подносе од стране корисника на обрасцима у складу са условима који су прописани од стране Општинске управе Сврљиг. Детаљне административне провере се спроведе пре одобравања захтева ради утврђивања да ли је потпун, поднет на време и да ли су услови за одобравање захтева испуњени. После административне контроле биће донето решење о исплати и извршиће се пренос средстава на наменски рачун корисника. Исплата ће се вршити до утрошка планираних средстава по редоследу пристизања захтева. Захтеви за подстицаје, заједно са другим траженим документима, подноси се Општинској управи Сврљиг до датума који ће бити објављен у Конкурсу за коришћење средстава у 2025. Години, само за осигурања и инвестиције које су реализоване у 2025. години

2.4. Назив и шифра мере: 304 Економске активности у циљу подизања конкурентности у смислу додавања вредности кроз прераду као и на увођење и сертификација система безбедности и квалитета хране, органских производа и производа са ознаком географског порекла на газдинствима

2.4.1. Образложење: Планирана средства за финансирање ове мере у 2025. години износе 500.000,00 динара. На подручју општине Сврљиг раде мањи погони који је баве прерадом пољопривредних производа. Подручје општине Сврљиг, као једно од занчајнијих пољопривредних подручја у Источној Србији располаже и препознатљивим производима од којих поједини имају и одлике производа са географским пореклом. У циљу даљег унапређења и опремања оваквих погона, као и подстицање оснивање нових Фонд планира одређене субвенције чиме би се постакле ове производње, а самим тим и подигао степен финализације производа из овог краја чиме би се додатно остварили већи економски ефекти и упошљеност пољопривредних капацитета. Преглед по секторима: Сектор: Млеко Сектором доминирају мали проивођачи, одрживе и делимично одрживе фарме. Врло је низак ниво регистрованих газдинстава за прераду млека у газдинствима, обзиром на то да ово подручје карактеришу производи са географским пореклом. С тим у вези, треба настојати да се број регистрованих произвођача сирева повећа и самим тим допринесе повећању конкурентности и квалитета млечних производа. Сектор: Месо На подручју општине нема ни једног регистрованог прерађивача меса. Ово је посебан ограничавајући фактор у овчарству и пласману малдог јагњећег меса сврљишке овце. Сектор: Воће, грожђе и поврће Све већи број газдинстава који се бави узгојем воћа и поврћа условљава и оснивање прерађивачких погона како би се подигао степен њихове финализације, а самим тим и подигла економска моћ газдинстава.

2.4.2. Циљеви мере: Стабилност дохотка пољопривредних газдинстава; Повећање производње; Побољшање продуктивности и квалитета производа; Смањење трошкова производње; Унапређење техничко-технолошке опремљености; Одрживо управљања ресурсима и заштите животне средине; Раст конкурентности уз прилагођавање захтевима домаћег и иностраног тржишта; Усклађивање са правилима ЕУ, њеним стандардима, политикама и праксама. Специфични циљеви по секторима: Сектор: Млеко - Повећање ефикасности, конкурентности и одрживости прераде млека путем циљаних инвестиција на малим и средњим газдинствима; Повећање квалитета млечних производа, нарочито у микробиолошком погледу (смањење броја бактерија и соматских ћелија); Усвајање добре пољопривредне праксе, као и прилагођавање производа захтевима савременог тржишта; Сектор: Месо - Повећање ефикасности, конкурентности и одрживости прераде меса на малим и средњим газдинствима (говеда, овце и крмаче/прасад); Унапређење квалитета месних производа у складу са националним

ветеринским стандардима;. Сектор: Воће, грожђе и поврће - Успостављање нових прерађивачких погона;

2.4.3. Веза мере са националним програмима за рурални развој и пољопривреду: Није применљиво јер национални програм руралног развоја није усвојен.

2.4.4. Крајњи корисници: Крајњи корисници су физичка лица (укључујући и предузетнике) и правна лица (земљорадничке заруге) регистрована у Регистру пољопривредних газдинстава у складу са Законом о пољопривреди и руралном развоју.

2.4.5. Економска одрживост: Подносилац захтева не мора да докаже економску одрживост инвестиције у 2025. години кроз бизнис план.

2.4.6. Општи критеријуми за кориснике: Да је уписан у Регистар пољопривредних газдинстава у складу са Правилником о начину и условима уписа и вођења регистра пољопривредних газдинстава на подручју општине Сврљиг, - За инвестиције за коју подноси захтев, не сме користити подстицаје по неком другом основу (субвенције, подстицаји, донације) односно да иста инвестиција није предмет другог поступка за коришћење подстицаја, - Нема доспеле обавезе по раније одобреним захтевима финансираним од стране локалне самоуправе; - Корисник мора да је измирио доспеле јавне даџбине ЈЛС; - У случају када корисник није власник катастарских парцела и објеката који су предмет инвестиције за коју се подноси захтев, неопходно је да на њима имају право закупа, односно коришћења на основу уговора закљученог са закуподавцем физичким лицем или министарством надлежним за послове пољопривреде на период закупа односно коришћења од најмање пет година почев од календарске године за коју се подноси захтев за коришћење подстицаја, - Наменски користи и не отуђи нити да другом лицу на коришћење инвестицију која је предмет захтева у периоду од три године од дана набавке опреме, машина и механизације, односно изградње објеката, - Да има регистровану делатност за коју користи инвестицију од стране надлежне службе-управе,

2.4.7. Специфични критеријуми: Прерада млека и маркетинг • Корисници морају бити регистровани у Регистру објеката у складу са Законом о ветеринарству („Службени гласник РС”, бр. 91/2005, 30/2010 и његове накнадне измене); • Корисници који на крају инвестиције имају дневни капацитет прикупљеног млека до 2.999 l. Прерада меса и маркетинг • Корисници морају бити регистровани у Регистру објеката у складу са Законом о ветеринарству („Службени гласник РС”, бр. 91/2005, 30/2010 и његове накнадне измене); • У случају кланица, прихватљиви су корисници са максималним капацитетом до: 9 говеда или 49 свиња или 49 оваца и коза, или 499 ћурака или гусака или 4.999 живине дневно на крају инвестиције; • У случају постројења за сечење и / или прераду, прихватљиви корисници су предузећа са максималним капацитетом сечења или прераде до 499 kg дневно на крају инвестиције. Прерада воћа и маркетинг • Предузећа са прихватљивим инвестицијама до 49.999 евра. Прерада поврћа и маркетинг • Предузећа са прихватљивим инвестицијама до 49.999 евра. Прерада грожђа и маркетинг • Корисник мора бити уписан у Виноградарски регистар у складу са Законом о вину („Службени гласник РС”, бр. 41/09 и 93/12) са максималним расположивим капацитетима годишње производње вина до 19.999 литара на крају инвестиције, ако је уписан у Регистар винарија у складу са Законом о вину („Службени гласник РС”, бр. 41/09 и 93/12).

2.4.8. Листа инвестиција у оквиру мере:

Шифра инвестиције	Назив инвестиције
304.2	Подршка за заштиту географског порекла производа
304.4	Подршка за увођење система квалитета
304.5	Подршка преради на газдинству
304.5.1.1	Набавка опреме за узорковање, пријем, прераду, пуњење и паковање млека и производа од млека
304.5.1.2	Набавка опреме за чишћење, прање и дезинфекцију (стерилизацију) објеката, опреме, алата, уређаја и машина, укључујући и опрему за гардеробе и санитарне просторије
304.5.1.3	Набавка лабораторијске опреме (без стакленог прибора) за интерну употребу, као део прерађивачког погона
304.5.1.4	Маркетинг производа
304.5.3.1	Набавка опреме и уређаја за сушење воћа, поврћа и грожђа, као и њихових производа
304.5.3.2	Набавка опреме и уређаја за замрзавање воћа и поврћа, као и њихових производа
304.5.3.3	Набавка опреме и уређаја за бланширање, пастеризацију и стерилизацију производа
304.5.6.1	Набавка опреме и уређаја за прераду пчелињих производа
304.5.8.1	Набавка опреме и уређаја за сушење плодова сакупљених из природе, као и њихових производа
304.5.8.2	Набавка опреме и уређаја за замрзавање плодова сакупљених из природе, као и њихових производа

2.4.9. Критеријуми селекције:

Редни број	Тип критеријума за избор	Да/Не	Бодови
1	Није планирано рангирање односно селекција корисника. Захтеви се решавају до утрошка планираних средстава по редоследу пријему захтева.		

2.4.10. Интензитет помоћи: 50% за физичка и правна лица (земљорадничке задруге), а максимално 300.000,00 динара.

2.4.11. Индикатори/показатељи:

Редни број	Назив показатеља
1	Број поднетих захтева.

2.4.12. Административна процедура: Мера ће бити спроведена од стране органа локалне самоуправе. ЈЛС ће објављивити конкурс-позив за подношење захтева и рокове за подношење захтева. ЈЛС ће спровести широку кампању информисања потенцијалних корисника. Достављени захтеви ће бити административно проверени од стране органа локалне самоуправе у смислу комплетности, административне усаглашености, прихватљивости и одрживости бизнис плана/пројекта. Захтеви који испуњавају услове и прихватљиви су, биће финансирани до висине средстава према позиву за подношење захтева. Захтеви се подносе од стране корисника на обрасцима у складу са условима који су прописани од стране Општинске управе Сврљиг. Детаљне административне провере се спроводе пре одобравања захтева ради утврђивања да ли је потпун, поднет на време и да ли су услови за одобравање захтева испуњени. Захтеви који стигну комплетни, благовремено и у складу са условима Конкурса ће бити прегледани по редоследу њиховог пристизања. Даном пријема се рачуна дан подношења комплетног захтева служби на разматрање. После административне контроле, прихватљиви захтеви ће бити проверени на лицу места од стране општинске Комисије за пољопривреду и село. Са подносиоцима исправних захтева биће склопљени уговори са прецизираним правима и обавезама за кориснике средстава. Исплата ће се вршити до утрошка планираних средстава по редоследу пристизања захтева. Захтеви за подстицаје, заједно са другим траженим документима, подноси се Општинској управи Сврљиг до датума који ће бити објављен у Конкурсу за коришћење средстава у 2025. Години, само за инвестиције које су реализоване у 2025. години

2.5. Назив и шифра мере: 402 Подстицаји за промотивне активности у пољопривреди и руралном развоју

2.5.1. Образложење: Улагање у знање пољопривредних произвођача предствља константну меру за коју се залаже локална самоуправа. Садашњи ниво знања пољопривредника није на потребном нивоу зато је неопходно вршити њихову сталну едукацију кроз организацију предавања, трибина и радионица као и обиласке и учешћа на сајмовима, изложбама и смотрама и посете примерима добре пољопривредне праксе. Уз ове активности сврљишки сточари учествују и на међународном пољопривредном сајму у Новом Саду, као и сајмовима и смотрама у земљи. Прерађивачки и удружења своју понуду предствљају на сајмовима туризма и етно хране у Београду, као и другим маминефстацијама од значаја за промоцију пољопривредних производа сврљишког краја. Планирана средства за финансирање ове мере у 2025. години износе 1.000.000,00 динара

2.5.2. Циљеви мере: Општи циљеви: Унапређење знања у области пољопривредне производње, промоција производа сврљишког краја и унапређење туризма, као и повећања дохотка пољопривредних газдинстава и становништва.

2.5.3. Веза мере са националним програмима за рурални развој и пољопривреду: Није применљиво јер национални програм руралног развоја није усвојен.

2.5.4. Крајњи корисници: Крајњи корисник је Општина Сврљиг. Индиректни корисници су пољопривредни произвођачи и грађани са подручја Општине Сврљиг.

2.5.5. Економска одрживост: Нема.

2.5.6. Општи критеријуми за кориснике: Корисници су сви пољопривредници, удружења, задруге и други привредни субјекти и њихови чланови са подручја општине Сврљиг.

2.5.7. Специфични критеријуми: Нема.

2.5.8. Листа инвестиција у оквиру мере:

Шифра инвестиције	Назив инвестиције
402.1	Информативне активности: сајмови, изложбе, манифестације, студијска путовања

2.5.9. Критеријуми селекције:

Редни број	Тип критеријума за избор	Да/Не	Бодови
1	Није планирано рангирање односно селекција корисника. Захтеви се решавају до утрошка планираних средстава по редоследу пријему захтева.		

2.5.10. Интензитет помоћи: Интензитет помоћи је 100%.

2.5.11. Индикатори/показатељи:

Редни број	Назив показатеља
1	Број поднетих захтева.
2	Број пољопривредника који су излагали и посетили сајмове.

2.5.12. Административна процедура: Мера ће бити спроведена од стране органа локалне самоуправе. У складу са програмом руралног развоја и календаром приредби биће одређивани носиоци активности или објављивани позиви за прикупљање понуда и избора најповољнијег понуђача који ће спроводити поједине активности од значаја за унапређење пољопривредне производње на подручју општине Сврљиг.

2.6. Назив и шифра мере: 601 Набавка хране и ветеринсраских услуга за увећање основног стадаиз сопственог подмладка

2.6.1. Образложење: Планирана средства за финансирање ове мере у 2025. години износе 2.190.410,00 динара, а пренете обавезе из 2024. године износе 1.409.590,00 динара. Ова мера посебно је усмерена ка

увећању основних стада код пољопривредних газдинстава са подручја општине Сврљиг из сопственог подмладка говеда, оваца и коза. Мером се финасира део трошкова гајења (исхране и неге) сопственог подмладка уз обавазу власника грла да то грло гаји најмање три наредне године. Ова мера је посебно значајна јер одгајивачи стоке за обнову или увећање својих стада најрадије користе грла из сопственог подмладка. За ова грла им је поред значајно мањих финасијских улагања позната и генетика грла и ова грла су најбоље аклиматизована на услове гајења у њиховим стајама.

2.6.2. Циљеви мере: Општи циљеви: Увећање сточног фонда код физичких лица из сопственог подмладка (телад, јагњад и јарад) на подручју општине, Специфични циљеви: Очување сточног фонда код фармера и смањење пада броја гајених грла.

2.6.3. Веза мере са националним програмима за рурални развој и пољопривреду: Није применљиво јер национални програм руралног развоја није усвојен.

2.6.4. Крајњи корисници: Крајњи корисници су физичка и правна лица регистрована у Регистру пољопривредних газдинстава у складу са Законом о пољопривреди и руралном развоју.

2.6.5. Економска одрживост: Подносилац захтева не мора да докаже економску одрживост инвестиције у 2025. години кроз бизнис план.

2.6.6. Општи критеријуми за кориснике: Да је уписан у Регистар пољопривредних газдинстава у складу са Правилником о начину и условима уписа и вођења регистра пољопривредних газдинстава на подручју општине Сврљиг, - За инвестиције за коју подноси захтев, не сме користити подстицаје по неком другом основу (субвенције, подстицаји, донације) односно да иста инвестиција није предмет другог поступка за коришћење подстицаја, осим подстицаја у складу са посебним прописима којима се уређује кредитна подршка регистрованим газдинствима, - Корисник мора да је измирио доспеле јавне даџбине ЈЛС; - Не отуђи грла која су предмет подстицаја у периоду од три године од дана пријема средстава; - Нема доспеле обавезе по раније одобреним захтевима финансираним од стране локалне самоуправе;

2.6.7. Специфични критеријуми: На крају инвестиције поседују у свом власништву, односно у власништву члана РПГ: имају до 29 грла говеда и / или 199 грла оваца и /или коза.

2.6.8. Листа инвестиција у оквиру мере:

Шифра инвестиције	Назив инвестиције
601	Набавка хране и ветеринарских услуга за увећање стада из сопственог подмладка

2.6.9. Критеријуми селекције:

Редни број	Тип критеријума за избор	Да/Не	Бодови
1	Није планирано рангирање односно селекција корисника. Захтеви се решавају до утрошка планираних средстава по редоследу пријему захтева.		

2.6.10. Интензитет помоћи: За увећање стада из сопственог подмладка: - 80 % трошкова исхране и неге женске телад у периоду од највише 12 месеци (купљена сточна храна и ветеринарске услуге), а максимално 30.000 дин/грлу, а за уматичена грла максимално 60.000,00 по грлу, максимални број грла по газдинству је 2 грла, односно 120.000,00 динара по газдинству (грла не могу бити млађа од 6 нити старија од 12 месеци, односно да нису отељена пре 1. јануара предходне године) ; - 80 % трошкова исхране и неге женске јагњад и јаради у периоду од највише 12 месеци (купљена сточна храна и ветеринарске услуге), а максимално 3.000 дин/грлу, а за уматичена грла максимално 6.000,00 динара/грлу, минимални број грла је 5 а максимални број је 20 грла по газдинству, односно 120.000,00 динара по газдинству (грла не могу бити старија од 12 месеци, односно да нису ојагњена или ојарена пре 01. јануара предходне године);

2.6.11. Индикатори/показатељи:

Редни број	Назив показатеља
1	Број поднетих захтева.
2	Укупан број газдинства која су увећала своја стада.

2.6.12. Административна процедура: Мера ће бити спроведена од стране органа локалне самоуправе. ЈЛС ће објављивити конкурс-позив за подношење захтева, рокове за подношење захтева. ЈЛС ће спровести широку кампању информисања потенцијалних корисника. Достављени захтеви ће бити административно проверени од стране органа локалне самоуправе у смислу комплетности, административне усаглашености и прихватљивости. Захтеви који испуњавају услове и прихватљиви су, биће финансирани до висине средстава према редоследу пријема захтева. Захтеви се подносе од стране корисника на обрасцима у складу са условима који су прописани од стране Општинске управе Сврљиг. Детаљне административне провере се спроводе пре одобравања захтева ради утврђивања да ли је потпун, поднет на време и да ли су услови за одобравање захтева испуњени. Захтеви који стигну комплетни, благовремено и у складу са условима Конкурса ће бити прегледани по редоследу њиховог пристизања. Даном пријема се рачуна дан подношења комплетног захтева служби на разматрање. После административне контроле, прихватљиви захтеви ће бити проверени на лицу места од стране општинске Комисије за пољопривреду и село. Са подносиоцима исправних захтева биће склопљени уговори са прецизираним правима и обавезама за кориснике средстава. Исплата ће се вршити до утрошка планираних средстава по редоследу пристизања захтева. Захтеви за подстицаје, заједно са другим траженим документима, подноси се Општинској управи Сврљиг до датума који ће бити објављен у Конкурсу за коришћење средстава у 2025. Години

III. ИДЕНТИФИКАЦИОНА КАРТА

Табела: Општи подаци и показатељи

Назив показатеља	Вредност, опис показатеља	Извор податка и година
ОПШТИ ПОДАЦИ		
Административни и географски положај		
Аутономна покрајина	/	рзс*
Регион	Регион Јужне и Источне Србије	рзс*
Област	Нишавска област	рзс*
Град или општина	општина	рзс*
Површина	497	рзс*
Број насеља	38	рзс*
Број катастарских општина	40	рзс*
Број подручја са отежаним условима рада у пољопривреди (ПОУРП)	26	
Демографски показатељи		
Број становника	10891	рзс**
Број домаћинстава	5466	рзс*
Густина насељености (број становника/површина, km ²)	28	
Промена броја становника 2011:2002 (2011/2002*100 - 100)	+16,6	рзс**
- у руралним подручјима АП/ЈЛС	/	рзс**
Становништво млађе од 15 година (%)	1407	рзс**
Становништво старије од 65 година (%)	4586	рзс**
Просечна старост	50,6	рзс*
Индекс старења	3,01	рзс*
Без школске спреме и са непотпуним основним образовањем (%)	30,1	рзс*
Основно образовање (%)	25,8	рзс*
Средње образовање (%)	37,6	рзс*
Више и високо образовање (%)	6,1	рзс*
Пољопривредно становништво у укупном броју становника (%)	40	Процена
Природни услови		
Рељеф (равничарски, брежуљкасти, брдски, планински)	брдско-планински	Интерни
Преовлађујући педолошки типови земљишта и бонитетна класа	смоница	Интерни
Клима (умерено-континентална, субпланинска ...)	умерено-континентална	Интерни
Просечна количина падавина (mm)	990 mm	Интерни
Средња годишња температура (oC)	12 Ц	Интерни
Хидрографија (површинске и подземне воде)	Сврљишки тимок	Интерни
Површина под шумом (ha)	11523,63	рзс*
Површина под шумом у укупној површини АП/ЈЛС (%)	23,2	рзс*
Пошумљене површине у претходној години (ha)	0	рзс*
Посечена дрвна маса (m3)	5959	рзс*
ПОКАЗАТЕЉИ РАЗВОЈА ПОЉОПРИВРЕДЕ		
Стање ресурса		
Укупан број пољопривредних газдинстава:	3316	рзс***
Број регистрованих пољопривредних газдинстава (РПГ):	2322	Управа за трезор
- породична пољопривредна газдинства (%)	99,5	
- правна лица и предузетници (%)	0,5	

Назив показатеља	Вредност, опис показатеља	Извор податка и година
ОПШТИ ПОДАЦИ		
Административни и географски положај		
Коришћено пољопривредно земљиште - КПЗ (ha)	15343	рзс***
Учешће КПЗ у укупној површини ЈЛС (%)	48,9	
Оранице и баште, воћњаци, виногради, ливаде и пашњаци, остало(18) (ha, %)	31610,6529 ха, ораница 15591,9681 ха (49,32%), воћњаци 788,9937 ха (2,49%), виногради 342,3084 ха (10,82%), ливаде и пашњаци 14622,1081 ха (46,25%), остало 296,2746 ха (9,37%)	рзс***
Жита, индустријско биље, поврће, крмно биље, остало(19) (ha, %)	3917 ха житарица (25,5%), 6 ха инд.биља (0,01%), 66 ха поврћа (0,4 %), 1955 ха крмног биља (12,74%), 672 ха воћњаци и виногради (4,3%)	рзс***
Просечна величина поседа (КПЗ) по газдинству (ha)	2,6	рзс***
Обухваћеност пољопривредног земљишта комасацијом (ha)	326	Интерни
Обухваћеност земљишта неким видом удруживања (ha)	/	Интерни
Број пољопривредних газдинстава која наводњавају КПЗ	617	рзс***
Одводњавана површина КПЗ (ha)	0	Интерни
Наводњавана површина КПЗ (ha)	50	рзс***
Површина пољопривредног земљишта у државној својини на територији АП(20) (ha)	6939,3117	Интерни
Површина пољопривредног земљишта у државној својини која се даје у закуп (ha):	1846,9005	Интерни
- физичка лица (%)	99,5	Интерни
- правна лица (%)	0,5	Интерни
Говеда, свиње, овце и козе, живина, кошнице пчела (број)	2870 говеда, 7408 свиња, 12182 оваца, 1852 коза, коња 31, кокоши 94750, ћурака 486, патака 261, 196 гусака, 8468 кошница пчела	рзс***
Трактори, комбајни, прикључне машине (број)	2853 једноосовинских трактора, 2296 двоосовинских и 1052 комбајна	рзс***
Пољопривредни објекти (број)	2339 објеката за смештај говеда капацитета 11507 грла, 2798 -свињем капацитета 14195 грла, 2152 -живина капацитета 117194 кока, 1255 -остале стоке капацитета 32214 м ² , кошеви за кукуруз 2186 капацитета 34687 м ³ , амбариб 2154 капацитета 45796 м ³ , силоса 2 капацитета 50 м ³ , објекти за смештај пољ.машина и опреме 2351 капацитета 79386 м ³ , хкладњаче 1 капацитета 20 м ³	рзс***
чч, сушаре, стакленици и пластеници (број)	Сушаре 2 капацитета 15 м ³ , силажни објекти 27 капацитета 1761 м ³ , пластеници 181 капацитета 19944 м	рзс***
Употреба минералног ђубрива, стајњака и средстава за заштиту биља (ha, број ПГ)	3245	рзс***
Број чланова газдинства и стално запослених на газдинству:	3245	рзс***
(на породичном ПГ: на газдинству правног лица/предузетника) (ha)	/	рзс***
Годишње радне јединице (број)	/	рзс***
Земљорадничке задруге и удружења пољопривредника (број)	12	Интерни
- биљна производња (t)	32760	рзс***
- сточарска производња (t, lit, ком.)	201150000 л млека	Интерни
ПОКАЗАТЕЉИ РУРАЛНОГ РАЗВОЈА		
Рурална инфраструктура		

Назив показатеља	Вредност, опис показатеља	Извор податка и година
ОПШТИ ПОДАЦИ		
Административни и географски положај		
Саобраћајна инфраструктура		
Дужина путева(km)	250,96	рзс*
Поште и телефонски претплатници (број)	4820	рзс*
Водопривредна инфраструктура		
Домаћинства прикључена на водоводну мрежу (број)	2871	рзс*
Домаћинства прикључена на канализациону мрежу (број)	2120	рзс*
Укупне испуштене отпадне воде (хиљ.м3)	299	рзс*
Пречишћене отпадне воде (хиљ.м3)	/	рзс*
Енергетска инфраструктура		
Производња и снабдевање електричном енергијом (број)	110 кв	Интерни
Социјална инфраструктура		
Објекти образовне инфраструктуре (број)	6	рзс*
Број становника на једног лекара	631	рзс*
Број корисника социјалне заштите	631	рзс*
Диверзификација руралне економије		
Запослени у секторима пољопривреде, шумарства и водопривреде (број)	973	рзс* рзс***
Газдинства која обављају друге профитабилне активности(30) (број)	7964	рзс***
Туристи и просечан број ноћења туриста на територији АП/ЈЛС (број)	528	рзс*
Трансфер знања и информација		
Пољопривредна саветодавна стручна служба (да/не)	Ниш	Интерни
Пољопривредна газдинства укључена у саветодавни систем (број)	54	ПССС

Датум и место

М.П.

Потпис овлашћеног лица у АП/ЈЛС